

פרק ז' מימון הסחר הבינלאומי

122

נהוג לחלק את פעילות מימון הסחר הבינלאומי לשני תחומים: מימון היצוא ומימון היבוא. לכל תחום מקורות מימון, צרכים ושימושים אופייניים.

1. מימון היבוא

מטרתו לסייע בעיקר ביבוא מוצרי צריכה וחומרי גלם והינו נחוץ כדי לגשר על הפער בתזרים המזומנים של היבואן, מעת רכישת הטובין על ידו ועד לקבלת התמורה בעבור מכירתם. אורכו של הפער תלוי בסוג הסחורה המיובאת. כאשר מייבאים חומר גלם, תקופת המימון הנדרשת ארוכה יחסית לעומת יבוא מוצר מוגמר שעשוי להימכר מיידית. מקורות מימון היבוא הינם כדלקמן:

1.1.1 אשראי ספקים

זהו מקור המימון הקלאסי והנוח ביותר, שניתן ליבואן על ידי הספק. תקופתו קצרה יחסית, בדרך כלל עד 180 יום. לרוב אינו אמור לכלול ריבית כלשהי, אם כי במקרים רבים הריבית מסתתרת בתוך מחיר הטובין. כאשר הריבית גלויה ומצוטטת במסמכי היבואן, חלה עליה חובת ניכוי מס הכנסה במקור. אם היבואן נדרש להעביר את מלוא שיעור הריבית המוסכם נטו לספק, יהא עליו לגלם את המס (בדרך כלל שיעור הניכוי הוא 25% והתשלום בפועל ברוטו יהיה 133.3%). לא כל ספק מוכן להעניק אשראי ליבואנים כנגד התחייבות עצמית שלהם ובמקרים רבים מתבקש היבואן לטפל בהוצאת ערבות צד שלישי למילוי התחייבות התשלום שלו. כאשר הספק מבקש לקבל ערבות של בנק למילוי התחייבות היבואן, תיקרא צורת מימון זו:

1.1.2 אשראי ספקים בערבות הבנק

ערבות הבנק לפרעון אשראי ספק שניתן ליבואן יכולה להתבטא במספר צורות:

◀ **הוספת ערבות אבול AVAL** על פני שטרי חוב חתומים על ידי היבואן או שטרי חליפין שקובלו על ידי היבואן. צורה זו של ערבות אינה נפוצה בבנקאות הישראלית שאינה מעוניינת ששטרות נושאי ערבותה יסתובבו וייסחרו בעולם (שטר הוא מסמך סחיר!) ולכן מעדיפה הוצאת כתב ערבות בנקאית ממש. במקרים מועטים, הבנקים יערבו לפרעון שטר על פניו, תוך הגבלת סיחורו לבנק מסויים בלבד.

מימון הסחר הבינלאומי

◀ ערבות בנקאית להבטחת פרעון אשראי ספקים

ערבות זו תוארה בהרחבה בפרק הדין בערבויות הבנקאיות, ומטרתה להבטיח לספק שהתשלום יפרע במועדו, בצורה אוטומטית, ללא צורך בדרישה מצידו.

יש לציין שהוספת ערבות בנקאית לאשראי ספקים מגדילה את עלויות המימון ומחייבת הסדר בטחונות בין היבואן לבנק.

◀ "אקצפט" במסגרת אשראי דוקומנטרי

צורה זו של ערבות פורטה בהרחבה בפרק העוסק באשראים דוקומנטריים. ה"אקצפט" הינו קיבול בנקאי של שטר חליפין משוך על הבנק במסגרת אשראי דוקומנטרי שנפתח על ידו לטובת הספק. הבנק מתחייב לפרוע התשלום בזמן פרעון מוגדר. באשראי דוקומנטרי בתנאי תשלום דחוי, ללא שטר חליפין (L/C AVAILABLE BY DEFERRED PAYMENT) נחשב אישור הבנק על קבלת דוקומנטים תקינים והתחייבותו לתשלום, כ"אקצפט" בנקאי.

1.1.3 אשראי בנקאי

היבואן מקבל הלוואה מהבנק וזו משמשת לתשלום הזמנתו מהספק. הריבית על ההלוואה אינה טעונה גילום לצרכי תשלום מס ואינה "מנפחת" את שווי הסחורה.

ההלוואה יכולה להינתן בכל סוג של מטבע חוץ ואף בשקלים צמודים למט"ח, למדד או בלתי צמודים.

2. מימון היצוא

מימון היצוא מתחלק למימון לזמן קצר של עד שנה ומימון לזמן בינוני וארוך לתקופות שמעל שנה ועד ל-10 שנים ויותר. מימון היצוא לזמן קצר מתחלק לשתי קטגוריות:

◀ מימון הון חוזר

◀ מימון משלוחי היצוא

2.1 מימון הון חוזר

מטרת מימון זה היא להעמיד לרשות היצואן אמצעים נזילים הדרושים לו בתהליך הייצור, לצורך תשלום בעבור רכישת חומרי גלם מספקים מקומיים או מספקים בחו"ל ולצורך תשלום עלויות הייצור המקומיות (שכר, מסים, חשמל וכו')

צרכי מימון אלה נוצרו מאחר שלא כל יצואן יכול לקבל תשלום מראש מהקונה שלו בחו"ל, שיאפשר לו לממן את כל הוצאותיו מתחילת תהליך הרכישה והייצור. לכן הוא נזקק למימון בנקאי. אשראי זה אמור להיפרע מתמורות היצוא או מהלוואה שתועמד ליצואן בשלב מאוחר יותר, לאחר ששלח את סחורתו לקונה בחו"ל.

מימון הסחר הבינלאומי

2.2 מימון משלוחי היצוא ממ"י

מטרת מימון זה לאפשר ליצואן להעניק לקונה בחו"ל אשראי ספק, והוא מגשר על פער הזמן שבין מועד משלוח הסחורה לבין מועד קבלת תמורתה. מימון זה אמור להיפרע מתמורות היצוא שהיצואן יקבל מחו"ל. לפיכך, עדיף להתאים את מטבע המימון למטבע שבו תתקבל התמורה.

2.3 מסמכי המשלוח כבטחון להעמדת הלוואות ליצואנים

משלוח סחורות היצוא לחו"ל על ידי היצואן נעשה בדרך כלל באחת מארבע שיטות התשלום המקובלות:

- ◀ נגד תשלום מראש
- ◀ חשבון פתוח או יצוא ישיר
- ◀ דוקומנטים לגבייה
- ◀ אשראים דוקומנטריים

פרט לשיטה הראשונה, שהיא נדירה למדי, הרי שביתר שיטות התשלום יכול להיווצר צורך בקבלת מימון בנקאי לגישור על התקופה שבין מועד המשלוח לבין מועד קבלת התמורה, בייחוד כאשר הוסכם על מתן אשראי ספק לקונה בחו"ל. בהתאם לשיטת התשלום, יוצרת עסקת היצוא במהלך ביצועה בטחונות או מקורות סילוק ברמות שונות.

2.3.1 ביצוא ישיר

במשלוח בחשבון פתוח, אף על פי שנוצר חוב של הקונה לטובת היצואן כבר עם משלוח הסחורה, לא מקבל היצואן כל מסמך כתוב המגבש את התחייבות הקונה לשלם לו את כספו בתאריך קבוע.

מימון הסחר הבינלאומי

2.3.2 בדוקומנטים לגביה

בשיטת הדוקומנטים לגביה, כשהיצואן מעמיד אשראי ספק לקונה, הוא יקבל בדרך כלל שטר חוב חתום לטובתו או שטר חליפין שקובל על ידי הקונה. זהו מסמך סחיר שבו באה לידי ביטוי הכרת הקונה בחובו, הסכום ותאריך הפרעון מוגדרים. מסמך כזה יכול לשמש כבטוחה בשיעור מסויים לקבלת מימון בנקאי. ערכה של הבטוחה יעלה אם תתווסף לה ערבות צד שלישי. אם הצד השלישי הוא בנק טוב ואמין, לא תהא ליצואן כל בעיה לקבל מימון מלא נגד שטר כזה או אפילו למכור אותו לבנק המממן, ללא זכות חזרה (ראה סעיף עיסקות נכיון בהמשך).

2.3.3 בעסקות אשראי דוקומנטרי

בעסקות אשראי דוקומנטרי שתנאיהן מאפשרים תשלום דחוי, הרי שעם קבלת האקצפט/קיבול של הבנק פותח האשראי נוצרת התחייבות מגובשת של בנק כפוף לטיבו של הבנק המתחייב. היא נחשבת כטובה ביותר מבין הבטוחות (למעט פקדון במזומן). הבנקים יממנו משלוחים בבטחון אקצפטיים בנקאיים ואפילו ינכו אותם ללא זכות חזרה (ראה סעיף עסקות נכיון בהמשך).

ערכן של ההתחייבויות שנזכרו לעיל כבטוחה בנקאית אינו זהה. יש להביא בחשבון את כושרו הפיננסי ואת אמינותו של החייב ואת מוסר התשלומים שלו.

בהתאם להערכת הסיכון הגלום בבטוחה, קובע הבנק את ערכה היחסי ועל פי רוב, מעמיד את המימון כנגד "סל בטחונות" שבתוכו נכללים: ההתחייבויות של הקונה, ערבויות או בטחונות אחרים של היצואן, פוליסת ביטוח של חברה לביטוח סיכוני סחר חוץ, אם ישנה, וכדומה. כאשר הבטוחה הינה התחייבות של קונה ו/או של בנק מדרגה ראשונה ניתן לבצע את מימון העסקה בדרך של נכיון במקום בדרך של הלוואה.

מימון הסחר הבינלאומי

2.4 נכיון התחייבויות לטובת יצואנים

נכיון של התחייבות פרושו מכירה לבנק, או לכל גוף אחר, חובות של הקונה כלפי היצואן, תמורת ניכוי ריבית מראש וקבלת התמורה על ידי היצואן ללא זכות חזרה של קונה-החוב אל היצואן, או תוך זכות חזרה מוגבלת. על ידי כך:

- ◀ אין היצואן נדרש להמתין להגעת התמורה במועד פרעונו של אשראי הספק שניתן לקונה.
- ◀ עסקת הנכיון מעמידה לרשות היצואן כספים נזילים ואינה נרשמת כהלואה באובליגו של היצואן.
- ◀ היצואן משתחרר מסיכונים מסחריים כגון: פשיטת רגל של החייב ומסיכונים מדיניים של מדינת הקונה.

2.4.1 נכיון אקצפט בנקאי ונכיון שטרות

ההתחייבות השכיחה ביותר בעסקות הנכיון היא האקצפט הבנקאי. ניתן גם לנכות שטרות של קונים בחו"ל אם או בלי קיום ביטוח להתחייבותם. בכל המקרים ההתחייבות מתבטאת בצורת מסמך סחיר - שטר חוב או שטר חליפין שקובל. כאשר בנק קונה מסמך סחיר ומשלם למוטב תמורתו, בניכוי הריבית, הוא הופך להיות אחז כשורה בשטר.

זכויותיו של אחז כשורה טובות ברוב המקרים מזכויותיו של המוטב בשטר עצמו. אם לחותם השטר טענות כלפי היצואן/ספק, אין הוא רשאי לסכל את פרעון השטר עליו חתם, ולפי רוב הפסיקות המשפטיות עליו לפרוע השטר למי שאוחז בו כשורה ולתבוע את הספק על הפרת ההסכם ביניהם, אם יש לו עילה לכך.

בעת ביצוע נכיון, הבנק מצטט ליצואן את שיעור ריבית הנכיון שיהיה מורכב מעלות הגיוס של הבנק, הכוללת גם את שיעור ה - LIBOR=LONDON INTERBANK OFFERED RATE בתוספת מרווח הסיכון הנדרש ע"י הבנק.

לאחר קבלת הסכמת היצואן לשיעור ריבית הנכיון ולאחר שימסור לבנק כתב המחאה מוחלטת בתמורת היצוא הצפויה (במקרה של אקצפט במסגרת אשראי דוקומנטרי), או שימסור לבנק את שטר החוב או את שטר החליפין המקובל (אקצפט) מוסב (על ידי היצואן) לטובת הבנק, יזכה חשבון היצואן בתמורת הנכיון.

מימון הסחר הבינלאומי

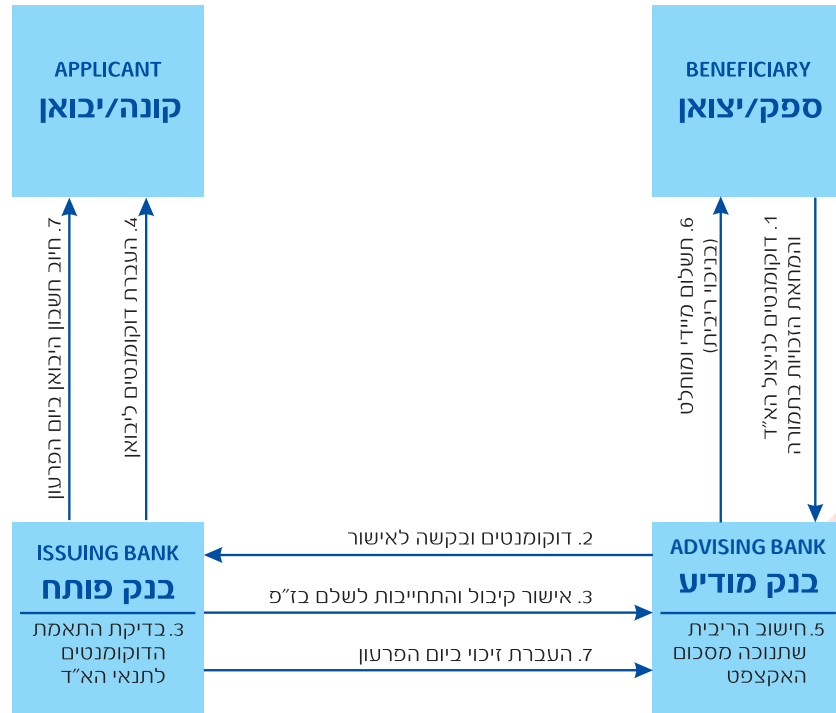
2.4.2 נכיון חייבים

בעסקת נכיון חייבים משלם הבנק ליצואן את סכומי החוב של הקונה, בניכוי ריבית, כנגד המחאה לבנק של זכות היצואן בחוב (זכות שכאה לידי ביטוי בחשבונית שהוציא היצואן לקונה).

בדרך כלל, מחייבת עסקת נכיון חייבים פוליסה ליצואן של חברת ביטוח סיכוני סחר חוץ (בסס"ח, כלל ביטוח אשראי או חברת ביטוח זרה). הבנק מנכה 100% משווי החוב, או רק את החלק המבוטח. הבנק שומר לעצמו זכות חזרה ליצואן לגבי החלק שאינו מבוטח, וכן אם הקונה לא ישלם חובו כתוצאה מסכסוך מסחרי.

כאשר חייבי היצואן הינם מדרגה ראשונה, ניתן לנכות את חובם ללא ביטוח. הבנק מנכה גם חובות של קונים בשוק המקומי.

תרשים זרימה - עסקת נכיון אקצפט אשראי דוקומנטרי

שלב 1 היצואן מעביר הדוקומנטים לבנק המודיע לבדיקתם. לאחר הסכמת הבנק המודיע לבצע עסקת נכיון, היצואן ממחה לו את כל זכויותיו בתמורות היצוא

שלב 2 הבנק המודיע שולח את הדוקומנטים לבנק הפותח ומבקש לקבל את אישור הקבול (אקצפט) וההתחייבות לשלם בזמן פרעון

שלב 3-4 הבנק הפותח בודק את התאמת הדוקומנטים לתנאי האשראי ומאשר את התחייבותו לשלם לבנק המודיע ביום הפרעון ומעביר הדוקומנטים לרשות היבואן

שלב 5 הבנק המודיע מחשב את הריבית עד ליום הפרעון ומנכה אותה מסכום האקצפט

שלב 6 הבנק המודיע מזכה את חשבון היצואן בתמורת הנכיון

שלב 7 הבנק הפותח מחייב את חשבון היבואן ביום הפרעון ובתמורה, מזכה את הבנק המודיע (שניכה את ההתחייבות)

Tailor Made Solutions for International Trade Finance

The last decades have witnessed changes in the structuring of international financial transactions. Today transactions are far more complex and of larger scale involving multiple parties who need the support and expertise of an internationally recognized bank.

Bank Leumi is focused on designing tailor made solutions to meet our clients' special needs, for even the most complex deals.

As Leumi's customer you will benefit from our experience and in-house expertise.

Whatever your financial needs are: simple or structured; traditional or innovative; standard or custom, Bank Leumi will be with you all the way.

Leumi offers a wide range of solutions, such as:

- Multi Sourcing Buyers Credit
- Bank to Bank Credit Lines
- Forfaiting
- Export Receivable Financing
- Securitization
- Project Finance
- Discounting Letters of Credit
- Import Financing

We at Leumi's International Finance and Trade Section focus on finding the most suitable solution to make any transaction a success.

Global Trade and Finance is our Business

Bank Leumi Group

Dedicated to uncompromising service and leadership excellence in the sphere of global finance and trade, Bank Leumi and its network of over 40 international branches and offices in 21 countries around the world, is at your service around the clock, opening doors to new markets, businesses and opportunities.

Bank Leumi is present in key financial and commercial centers. As Israel's leading financial group and a major international institution, we extend our support and consultancy for entrepreneurial ventures and finance Israel's dynamic trade activities.

With assets of over \$60 billion, and capital resources of \$3.5 billion, Bank Leumi is held in high regard by key players in international trade and financial markets.

מימון הסחר הבינלאומי

2.5 מימון היצוא לזמן בינוני וארוך

מימון היצוא לזמן בינוני וארוך יכול להתבצע בשני אופנים:

◀ מימון ישיר לקונה (אשראי קונים) או לבנק של הקונה (אשראי בינבנקאי)

◀ נכיון שטרות FORFAITING

2.5.1 אשראי קונים או אשראי בינבנקאי

הבנק הישראלי מעמיד את ההלוואה לקונה בחו"ל או לבנק של הקונה בחו"ל ומשתמש בכספי ההלוואה כדי לשלם ליצואן את המגיע לו ללא זכות חזרה אליו או עם זכות חזרה מוגבלת. הבטחונות שהבנק הישראלי ידרוש יהיו, בדרך כלל, אשראי דוקומנטרי/ערבות של בנק מדרגה ראשונה או, ברוב המקרים, ביטוח העסקה על ידי "אשרא" - החברה הישראלית לביטוח יצוא בע"מ (חברה ממשלתית), או ע"י חברת ביטוח אחרת, (לרוב חברות פרטיות זרות כגון: AIG, Zurich, לוידיס וכו') שמקובלת על הבנק. הביטוח ניתן לבנק המממן.

2.5.2 נכיון שטרות

הבנק קונה מהיצואן שטרות שהיצואן קיבל מהקונה בערבות בנק מקומי בארץ הקונה /או בביטוח פוליסה של "אשרא" או חברת ביטוח אחרת מקובלת על הבנק.
לעיתים, הבנק מתווך בין היצואן לבין חברה בחו"ל שעיסוקה והתמחותה בקניית שטרות כאלה.
שיטה זו מאפשרת ליצואן לקבל מיידית את תמורת עסקת היצוא, מבלי להמתין למועדי הפרעון של השטרות, בניכוי ריבית שהוסכמה מראש בינו לבין הבנק.

2.6 סיוע באמצעות שלוחות הבנק בחו"ל

לעיתים, ובמידת הצורך, ניתן להסתייע בשירותים הבנקאיים של שלוחות הבנק בחו"ל.
מתכונת המימון היא כמפורט בסעיפים 2.5.1 ו- 2.5.2 לעיל.

3. לסיכום

בפרק זה ראינו את המגוון העשיר של דרכי המימון העומדות לרשות היבואן והיצואן, לרבות בטחונות שיכולים לשמש בעסקות המימון השונות. ניתן לבנות עסקות מימון ספציפיות המותאמות לצרכיו של כל יבואן ויצואן, וזאת באמצעות מפגש עם מיטב היועצים והמומחים שבנק לאומי מעמיד לרשותכם.

מימון הסחר הבינלאומי הוא תורה בפני עצמה המשלבת בתוכה את כל הידע המקצועי והנסיון הבנקאי. מומחי המימון של בנק לאומי ישמחו לסייע לך ול"תפור" עבורך "חליפת מימון" אופטימלית המתאימה לצרכיך.

יכולת מקצועית זו הינה פרי נסיון של שנים רבות והושגה על ידי השקעות אדירות בהכשרת כח אדם וכמובן, על ידי התנסות מעשית בביצוע עסקות מורכבות ביותר.

כל אלה עומדים לשרותך, הלקוח, בכל אחד מסניפי הבנק ובאגף למימון ולסחר בינלאומי.